

Com es troba informació especialitzada

Mònica Bonich
Albert Cervera
Gema Santos

PID_00168911

Els continguts d'aquest material es publiquen sota una llicència Creative Commons de tipus Reconeixement-no comercial-CompartirIgual (BY-NC-SA) versió 3.0 Espanya (jurisdicció espanyola), que permetrà copiar-los, distribuir-los, comunicar-los públicament i fer-ne obres derivades, sempre citant l'autoria i la font, per a usos no comercials. Si aquests continguts són transformats, l'obra generada estarà sotmesa a una llicència Creative Commons igual, similar o compatible amb l'esmentada llicència.

Índex

1. Com es troben articles de revistes.....	5
1.1. Quins articles ens interessen: tipologia de revistes	5
1.2. Com es troba un article quan en tenim la referència bibliogràfica	6
1.3. Com es troba un article quan no disposem de la referència bibliogràfica	7
2. Com es troben tesis doctorals.....	8
2.1. Tesis en paper	8
2.2. Dipòsits de tesis digitals	8
3. Com es troben altres informacions científiques.....	11
Bibliografia.....	15

1. Com es troben articles de revistes

Les revistes són un tipus de publicacions periòdiques, juntament amb els diaris, anuals, butlletins, etc. Actualment constitueixen una font important d'informació molt especialitzada i actualitzada.

A continuació veurem la tipologia de revistes i com localitzar un article.

1.1. Quins articles ens interessin: tipologia de revistes

Hi ha tres tipus bàsics de publicacions periòdiques:

1) **Revistes divulgatives:** escrites per al públic en general amb la intenció d'informar.

Farem servir una revista divulgativa per a buscar:

- a) informació o opinions **sobre cultura general**;
- b) informació dels **esdeveniments recents**;
- c) **articles d'àmbit general** per a no especialistes en un tema, interessants per a tenir-ne els primers coneixements.

2) **Revistes científiques:** col·lecció d'articles escrits per acadèmics, en el seu camp professional. Un comitè editorial revisa els articles i decideix quins accepta. Informen sobre recerques o discussions científiques recents sobre un tema determinat. No acostumen a ser d'accés gratuït i generalment estan buidades en bases de dades documentals.

Farem servir una revista científica:

- a) quan fem **cerques acadèmiques**;
- b) per a descobrir **què s'ha investigat i què s'està investigant** sobre una temàtica;
- c) per a buscar **referències bibliogràfiques** sobre algun tema.

3) **Diaris:** col·lecció d'articles sobre fets recents que es publica cada dia.

Donen informació d'actualitat i mostren les tendències de l'opinió pública. Els exemplars antics són una font valuosa d'informació.

Farem servir un diari per a:

- a) buscar **informació actual** sobre fets locals, nacionals o internacionals;
- b) trobar **editorials, comentaris, opinions** generals o d'experts.

1.2. Com es troba un article quan en tenim la referència bibliogràfica

1) Si disposem de les dades de l'article que ens interessa podem **cercar directament pel títol de la revista**.

Per exemple, cercant al catàleg de la Biblioteca de la UOC (si la revista és en paper) o bé en el Cercador de revistes electròniques (si es tracta d'una publicació en format digital) i comprovant si el número de la revista està disponible i es pot accedir al text complet. Si no fos possible, llavors es recomana fer servir el **servei d'obtenció de documents**.

El cercador de revistes electròniques de la Biblioteca permet conèixer i consultar de primera mà i molt fàcilment tot el fons de revistes electròniques de subscripció i gratuïtes disponibles a la Biblioteca com a suport a la tasca d'aprenentatge, docència i recerca de la Universitat.

Aquesta eina ofereix un accés directe a la informació a text complet de les revistes i, si això no és possible, us adreça a alternatives per a arribar-hi, com és el servei d'obtenció de documents de la Biblioteca. D'altra banda, també ofereix tot un seguit de serveis avançats de valor afegit, com la consulta de sumaris, el factor d'impacte d'un títol o l'exportació de citacions al gestor bibliogràfic Refworks.

Manual del Cercador de revistes electròniques: http://biblioteca.uoc.edu/cat/cdigital/Manual_SFX.pdf

2) Si tenim la referència bibliogràfica completa de l'article (autor i títol de l'article; títol, ISSN, volum, número, any de la revista), podem fer servir el **Localitzador d'articles de la Biblioteca**, emplenant el màxim de camps possible:

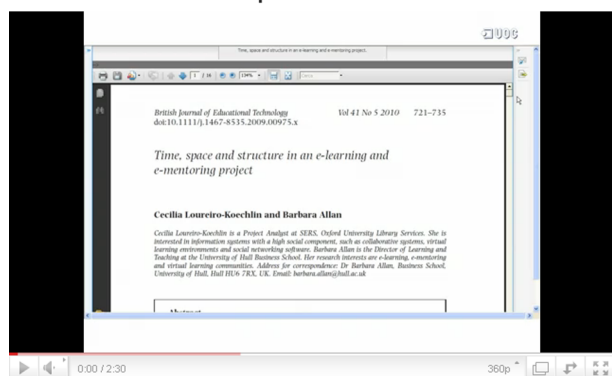
- a) títol complet de la revista (si no, cal posar un asterisc per a indicar que el títol pot ser més llarg);
- b) ISSN de la revista (si no es disposa d'aquesta dada, cal indicar el títol de la revista de la manera més exacta possible);
- c) volum, número i pàgina inicial i final.

Una altra font d'informació per a trobar articles és la base de dades de sumaris electrònics del CBUC (Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya), que permet fer cerques als sumaris de més de 13.000 revistes. Incorpora uns formularis electrònics que possibiliten fer les sol·licituds de préstec interbibliotecari de manera automàtica.

1.3. Com es troba un article quan no disposem de la referència bibliogràfica

Si no tenim la citació de l'article, ens en falten dades o necessitem buscar articles sobre un tema o un autor concret, començarem la cerca a les bases de dades documentals, preferiblement a les bases especialitzades en la temàtica que ens interessa. Per exemple, consultant les bases de dades disponibles a la Biblioteca de la UOC, que ofereixen les referències dels articles o bé els articles a text complet.

uoc Cerca un article - Competències Informacionals

<http://www.youtube.com/watch?v=ZWxyelhMjjo>

Finalment, si la revista cercada **no es troba a la Biblioteca**, cal que consulteu l'apartat **servei d'obtenció de documents**.

2. Com es troben tesis doctorals

Les tesis doctorals són fonts d'informació interessants per a documentar-se sobre un camp científic, tècnic o artístic específic i, generalment, dins l'àmbit universitari i centres de recerca. Són una plataforma de difusió de novetats derivades de processos de recerca i van adreçades a una comunitat molt concreta i especialitzada.

Per una banda, hi ha tesis en format paper que es poden cercar per mitjà dels catàlegs de Biblioteca. Per l'altra, hi ha diversos **dipòsits de tesis doctorals en format digital**, tant nacionals com internacionals, que permeten que diferents institucions indexin i digitalitzin les seves tesis perquè tothom les pugui consultar i, en molts casos, accedir al text complet.

Per aprofundir sobre aquest tema, consulteu els apartats que segueixen a continuació.

2.1. Tesis en paper

Les fonts d'informació més adequades per a cercar tesis doctorals en format paper són els catàlegs de Biblioteca.

Per exemple, en el cas del catàleg col·lectiu de les universitats catalanes (CCUC) es poden localitzar tesis cercant "tesis doctorals" pel camp *Matèria*. De la mateixa manera, en l'àmbit espanyol, la cerca de tesis al catàleg de la xarxa de biblioteques universitàries espanyoles (REBIUN) es pot fer per mitjà de la col·lecció "tesis doctorals".

2.2. Dipòsits de tesis digitals

D'ÀMBIT ESTATAL

1) **TDX (tesis doctorals en xarxa)**: és un dipòsit cooperatiu que conté, en format digital, tesis doctorals llegides a les universitats de Catalunya i d'altres comunitats autònomes. Permet la consulta remota per mitjà d'internet del text complet de les tesis, com també fer cerques per autor o autora, director o directora, títol, matèria de la tesi, universitat i departament en què s'ha llegit, any de defensa, etc. Aquest dipòsit està gestionat pel Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya (CBUC) i el Centre de Supercomputació de Catalunya (CESCA) i és patrocinat per la Generalitat de Catalunya.

2) **TESEO**: és una base de dades de tesis doctorals, homòloga de TDX a escala estatal, del Ministeri d'Educació, que inclou les tesis llegides i aprovades a les universitats espanyoles des de 1976. Permet la cerca per autor, universitat, departament, director, curs acadèmic, matèria i resum. Inclou la descripció bibliogràfica i el resum; és a dir, la consulta referencial de les tesis contingudes.

3) **DIALNET**: és un portal de difusió de la producció científica hispana. A més d'oferir l'accés a revistes científiques també és una base de dades de tesis doctorals de les prop de quaranta universitats espanyoles (incloent-hi les de TDX). Permet la cerca per autor, títol i àrea de coneixement. Inclou la descripció i l'accés al text complet.

4) **Dipòsits institucionals**: les universitats aposten per la creació de sistemes que permetin difondre en accés obert (AO) la seva producció científica i acadèmica; entre aquesta, les seves tesis doctorals i altres materials acadèmics. En aquest sentit, la UOC s'ha afegit a aquesta iniciativa amb el **dipòsit institucional O2: l'Oberta en obert**. A l'O2 es poden trobar les tesis llegides a la UOC, dins el doctorat de Societat de la Comunicació i Informació, com també una selecció dels treballs de recerca (TdR), pràcticums i treballs finals de carrera (TFC) d'estudiants que han superat satisfactòriament les assignatures corresponents impartides des de les diferents àrees d'estudi de la Universitat.

D'ÀMBIT INTERNACIONAL

1) **DART. Europe E-theses portal**: és un projecte que ofereix accés a les tesis doctorals europees. En formen part biblioteques de recerca i consorcis bibliotecaris, entre aquests el CBUC (Consorti de Biblioteques Universitàries Catalanes), del qual és membre la Biblioteca de la UOC.

2) **Cyberthesis - tesis electròniques en línea**: base de dades de tesis doctorals a text complet de diferents universitats d'arreu del món desenvolupada per la Universitat de Xile. Permet cercar per autor, títol, resum o paraula clau. I hi ha cerques ràpides per universitats, any i països. Inclou descripció bibliogràfica i, normalment, accés al text complet.

3) **NDLTD - Networked Digital Library of Theses and Dissertations**: és una base de dades que inclou l'accés lliure al text complet de tesis doctorals, projectes finals de carrera i tesines d'un fons de més de vuitanta centres d'arreu del món.

4) **MIT Thesis Collection Online**: base de dades de tesis sobre ciència i tecnologia seleccionades pels serveis de documentació del MIT des de 1888. Permet cercar per paraula clau del títol, autor o resum, per ordre alfabètic d'autor o per any. Només s'hi poden consultar gratuïtament les primeres vuitanta-set pàgines del document i la referència bibliogràfica.

5) ProQuest Dissertations & Theses Database (PQDT): base de dades comercial que dóna accés a més de dos milions de tesis doctorals i tesines de màsters d'àmbit internacional des de 1861. És una col·lecció molt completa, que conté tesis llegides a les universitats de tot el món, amb una especial incidència dels Estats Units i Canadà, en els dos últims anys. S'hi pot accedir des de la Biblioteca de la UOC i permet fer una cerca en la totalitat de la base de dades o bé només els documents que conté a text complet. En tots els registres i citacions bibliogràfiques hi ha un enllaç al cercador de revistes electròniques de la Biblioteca.

6) Redial - Tesis europeas sobre América Latina: base de dades de tesis doctorals de temàtica llatinoamericana llegides en universitats europees. Inclou referències bibliogràfiques de tesis a partir de 1980 i permet fer la consulta amb camps com ètnies o persones citades, a més dels habituals d'autoria o títol. És un projecte cooperatiu entre la Red Europea de Información y Documentación sobre América Latina (REDIAL) i el Centre de d'Informació i Documentació Científica (CINDOC).

3. Com es troben altres informacions científiques

Un altre tipus d'informació especialitzada i científica és la documentació elaborada pel món acadèmic, professional i de recerca, produïda electrònicament i que no ha estat publicada. L'objectiu d'aquesta informació és comunicar als col·legues del mateix àmbit científic les troballes fetes en una determinada recerca. És, per tant, una font d'informació primària molt valuosa per als investigadors d'un àmbit concret, que promou la difusió i l'accés als resultats de recerca.

Dins d'aquest grup de recursos, s'hi inclouen les publicacions preliminars (edicions preliminars, les que encara no han estat revisades per experts o *post-prints*, articles ja revisats); els informes tècnics i de recerca; les conferències i ponències en congressos; normes tècniques; documents de treball (*working papers*); materials docents; capítols de llibres o qualsevol altra forma de publicació científica en format digital, accessibles en línia i, en molts casos, a text complet.

Aquesta informació científica és una alternativa de publicació i comunicació científica basada en les iniciatives internacionals d'accés obert. Per a localitzar-la es fan servir els dipòsits d'accés obert; és a dir, arxius digitals creats i mantinguts per tal de facilitar l'accés universal i gratuït a la informació científica en format electrònic, i també per a promoure la recerca i l'erudició.

Així, doncs, per a cercar informació científica destaquen els **dipòsits institucionals i de recerca** següents:

D'ÀMBIT ESTATAL

1) Dipòsit institucional O2: l'Oberta en obert dóna accés a les publicacions digitals en accés obert produïdes per la UOC en les activitats de recerca, docència i gestió. Inclou articles, ponències, materials didàctics, treballs finals de carrera, tesis doctorals, etc., amb la finalitat de recollir, preservar i organitzar la producció científica i la memòria de la UOC, i sobretot de difondre-les i d'augmentar-ne així la visibilitat i l'impacte.

UOC Biblioteca Virtual de la UOC Cerca repositori

<http://www.youtube.com/watch?v=8GTuBUZtp1U>

2) **RECERCAT** (dipòsit de la recerca de Catalunya): és un dipòsit cooperatiu de documents digitals de recerca de les universitats i dels centres de recerca de Catalunya en el qual participa la Universitat Oberta de Catalunya. Aquest dipòsit dóna accés a informació especialitzada i de recerca encara no publicada, i n'inclou. La seva finalitat és fer més visible la recerca que es duu a terme a Catalunya i, alhora, contribuir al moviment mundial de dipositar la producció acadèmica i de recerca a la xarxa gratuïtament. És un projecte coordinat pel Consorci de Biblioteques Universitàries de Catalunya i pel Centre de Supercomputació de Catalunya i compta amb el patrocini de la Generalitat de Catalunya.

3) **RACO** (revistes catalanes amb accés obert): és un dipòsit cooperatiu des del qual es poden consultar, en accés obert, els articles a text complet de revistes científiques, culturals i erudites catalanes. L'accés als articles a text complet inclosos en aquest dipòsit és gratuït, però els actes de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació total o parcial estan subjectes a les condicions d'ús de cada revista i poden requerir el consentiment exprés i escrit dels autors o de les institucions editores.

4) **RECOLECTA**: és un portal recollidor de treballs de recerca que es desenvolupa a les diferents institucions acadèmiques espanyoles. És una eina molt útil per a la comunitat universitària i, especialment, per al personal docent i investigador. La informació que s'hi conté està classificada i és possible accedir-hi, per mitjà d'un cercador, de manera oberta. És un projecte finançat per la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECyT).

D'ÀMBIT INTERNACIONAL

1) **Driver**: Projecte europeu que consisteix en un portal que recull informació científica, tècnica, dades experimentals i d'observacions de repositoris de 33 països lliurement accessibles a text complet.

2) **OAISTER**: és un dipòsit col·lectiu de milions de registres, allotjats a la Universitat de Michigan des de 2002. Conté registres de recursos digitals de les col·leccions d'arxiu obert de tot el món mitjançant el Protocol OAI per a reco-

llida de metadades (OAI-PMH). Entre l'àmplia gamma de recursos disponibles, s'hi inclouen treballs de recerca i tesis. Permet la cerca per matèries i diverses opcions de filtre per a facilitar-ne la recuperació.

També hi ha un altre recurs interessant per a trobar dipòsits més específics, els **directoris de dipòsits**. Aquestes eines permeten cercar dintre del conjunt de dipòsits i trobar-ne d'específics per a una temàtica concreta, un àmbit de coneixement o país determinat. Un bon exemple és PubMed Central (PMC), un projecte del Centre Nacional d'Informació sobre Biotecnologia a la Biblioteca Nacional de Medicina dels EUA, dissenyat per a proporcionar accés obert a la literatura de revistes de ciències biològiques i de la salut. Altres directoris de dipòsits destacats són:

1) **OpenDOAR**: és un directori, d'autoritat acadèmica, de dipòsits d'accés obert. A més d'oferir una llista de dipòsits disponibles, permet la cerca per dipòsits o la cerca de continguts dins d'aquests. El projecte compta amb el suport de l'Open Society Institute (OSI), juntament amb el Joint Information Systems Committee (JISC), el Consortium of Research Libraries (CURL) i SPARCEurope.

2) **ROAR**: és un registre de dipòsits d'accés obert. Té l'objectiu de promoure el desenvolupament de l'accés obert, atès que proporciona informació oportuna sobre el creixement i l'estat dels dipòsits a tot el món. Ofereix accés a la recerca, augmenta l'impacte de la recerca, per tal de fer-la més productiva i eficaç.

Bibliografia

Maldonado, As. (coord.) (2006). *La información especializada en Internet* (2a. ed. corr. i augmentada). Madrid: CSIC-CINDOC.

ODLIS - *Online Dictionary for Library and Information Science* [en línia]. <<http://lu.com/odlis/search.cfm>> [Data de consulta: 13 de setembre de 2010].

Soria Ramírez, V. (2003) [en línia]. "La literatura gris y los e-print" *Biblioteca Universitaria Nueva época* (juliol-desembre, vol. 6, núm. 2, 127-137). <http://eprints.rclis.org/6525/1/Vol6No2_jul.dic2003_p_127-137.pdf> [Data de consulta: 13 de setembre de 2010].

